

Državlјanska in domovinska vzgoja ter etika

MARTIN LUTHER KING jr

1929 - 1968

**Veliki ameriški voditelj, zagovornik nenasilja,
umorjen v boju za pravice črncev**

Literatura: Valerie Schloredt, Pam Brown, Martin Luther King: veliki ameriški voditelj za črnske pravice, Celje, Mohorjeva družba: zbirka Veliki ljudje za boljši svet, 1993.

Ozadje suženjstva

Oboroženi napadalci so afriške sužnje odvedli iz njihovih vasi in družin, jih vklenili v verige in na ladjah poslali garaškemu in izkoriščevalskemu življenju naproti.

V ZDA je bilo suženjstvo uradno odpravljeno leta 1863. Toda trgovina s sužnji je kljub temu cvetela naprej. Čez Atlantik so prepeljali 15 milijonov ljudi, ki so bili ves čas potovanja priklenjeni na lesene ograde. **Ogromno jih je na poti umrlo.** Tudi stari oče Martina Luthra Kinga ml. je bil suženj.

KKK – Ku Klux Klan

Člani Ku Klux Klana so v mnogih državah na Jugu ZDA delovali povsem javno. Številni med njimi so službovali v policiji in so zaustavili vsa resna poizvedovanja o njihovih zločinih.

V prvih 30. letih 20. st. so belske tolpe umorile (obesile ali žive zažgale) na stotine črnskih mož in žena.

Obredje KKK vsebuje čudne rituale, npr. zažiganje križa, ki med ljudmi zbuja strah.

Martin Luther King jr.

Ponižujoči dogodki Kinga
iz njegovega otroštva

Rodil se je 15. 1. 1929 v Atlanti na jugu ZDA. Ime ML je dobil po svojem očetu, ki je bil protestantski duhovnik.

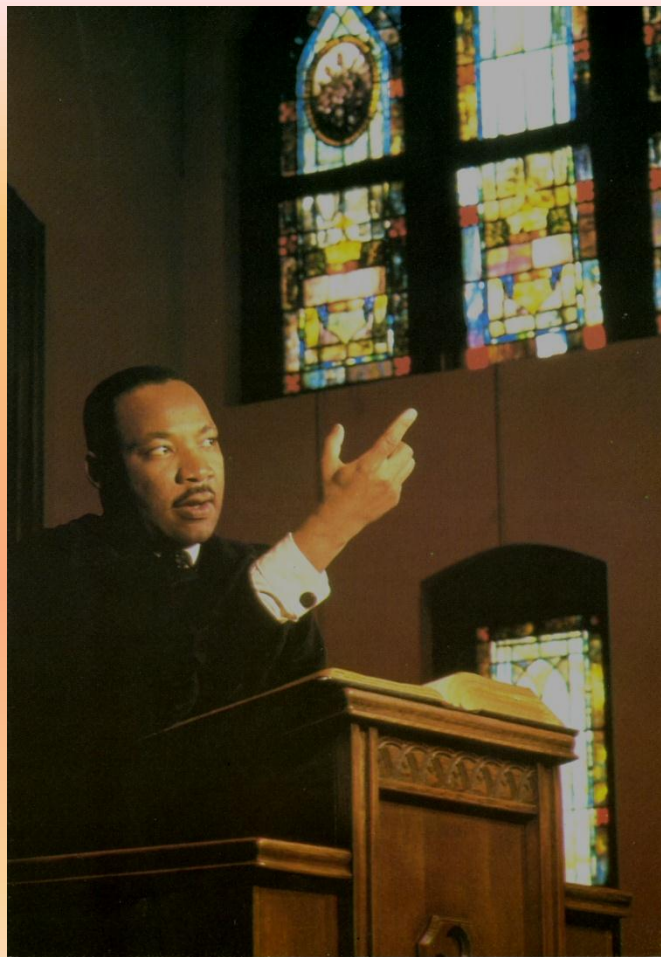
- Izgubil je najboljšega prijatelja, ker so mu beli starši prepovedali, da bi se družil z njim- črncem. Pri 15. letih je kot član šolskega debatnega društva za svoj govor o črnskih pravicah osvojil glavno nagrado. Ko je prišel na avtobus, pa je moral sedež prepustiti mlademu belcu.

Dr. Martin Luther King jr.

Pri 15. letih je začel študij na kolidžu (3 leta je preskočil). Obiskoval je enega boljših črnskih kolidžev v državi. Študij je nadaljeval semenišču (1948), kjer je doštudiral kot najboljši v razredu. Vpisal se je v študij na bostonski univerzi, kjer je l. 1955 dobil doktorski naziv. V tem času (18. 6. 1953) se je poročil s Coretto Scott, ki je odraščala v črnski družini farmarjev v Alabami. Življenje dr. Kinga in njegove družine (imel je 5 otrok) je bilo srečno.

Cerkev je črnecem pomenila zatočišče.

Samo v cerkvi belci niso tlačili črncev, le tam ni bilo krivičnih zakonov, zato so si črncci tam nabirali duhovne moči.

King: “Verstvo, ki izjavlja, da skrbi za duše ljudi, ne skrbi pa za siromaštvo in za družbene razmere, ki jih pohabljaajo, je kakor izsušena reka.”

King je bil strasten, prepričljiv govornik in mnogi so ga imeli za največjega govornika v ZDA.

Prijetljaj Rose Parks

Ga. Parks je bila znana kot dobra, mirna in marljiva ženska.

Med ljudmi, ki so v Montgomeryju uporabljali avtobuse, je bilo največ črncev. Belski vozniki so jih pogosto žalili, še najbolj so žalili ženske.

Črnci niso smeli sedeti v prvih štirih vrstah sedežev, in kadar se je kak belec hotel usesti, so morali vstati.

Nekega dne je imela gospa Rosa Parks tega dovolj. **Bila je izmučena in bolele so jo noge, zato ni hotela vstati.** Bila je aretirana in s tem se je začel veliki bojkot avtobusov.

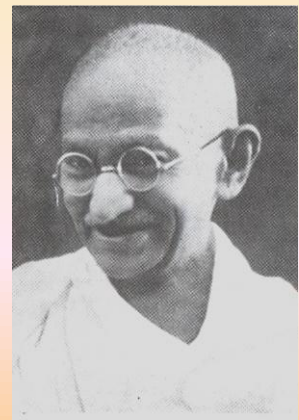
Bojkot avtobusov

Prazni avtobusi: Na tisoče črncev v Montgomeryju se je odreklo vožnji z avtobusi. Lastniki avtomobilov so ustanovili lastno prevozno službo, da so ljudem pomagali priti na delo. Nekateri črncci so v znak protesta zoper krivico vseeno hodili peš.

Ko so nekoč povabili v avto neko starejšo žensko, ki je mukoma šepala ob cesti, jih je zavrnila rekoč: **“Saj ne hodim zase. Hodim za svoje otroke in vnuke.”**

Filozofija nenasilja

King je bil trdno prepričan, da se morajo ameriški črnci boriti za svoje pravice z **metodo nenasilja**, kot jo je zagovarjal oče indijske neodvisnosti, **Mahatma Gandhi**.

Nenasilni protest je **popolno in organizirano** zavračanje krivic, pripravljenost trpeti za pravico ali množično iti v zapor in pripravljenost, da za pravico daš svoje življenje, če je treba.

Prva zmaga pravice

Črnci so pod Kingovim vodstvom ustanovili so **gibanje za državljanske pravice**. King je od svojih privržencev zahteval, da se **vzdržijo vsakega nasilja.**

Vrhovno sodišče ZDA je razsodilo, da je rasno ločevanje na avtobusih neustavno. King: “Zelo bi bil razočaran, če bi sedaj kdorkoli med vami šel na avtobus in se hvalil, češ, mi črnci smo premagali belce. **Tega ne smemo razumeti kot zmago nad belci, temveč kot zmago pravičnosti in demokracije.**”

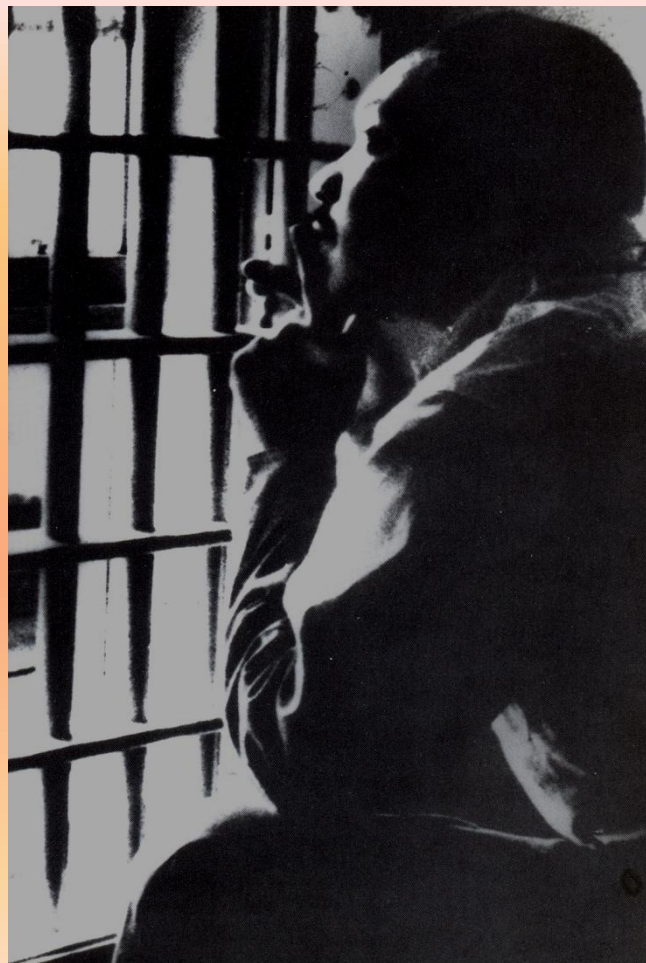
KKK in Mestni belski odbor sta grozila.

King: “Sedaj smo se podali na pot in noben val rasizma nas ne more več zaustaviti. Četudi nam požgejo cerkve, nas ne bodo zaustavili. Niti korakanje mogočnih armad nas ne more zaustaviti, kajti smo kot ideja, ki je dozorela. **Podali smo se na pot v svobodno deželo.**”

V podporo črncem so se poleti 1961 skupine črnskih in belskih študentov s severa podale z avtobusi na pot proti jugu. Nadeli so si ime **“Popotniki za svobodo”**. Ko je avtobus pripeljal v Anniston v Alabami, je ogorčena belska množica, oborožena z železnimi palicami, pretepla potnike, razdejala avtobus in ga zažgala. Aretirali so le 9 belcev; vsi so se izognili kazni.

Martin Luther King v zaporu

MIROLJUBNI PROTESTI

King in njegovi ljudje v Birminghamu so v valovih hodili mimo mestne hiše in se pri tem niso menili za grožnje, da jih bodo zaprli. **Policija je vse zapovrstjo aretirala, ti pa so med tem peli črnske duhovne pesmi: “We shall overcome”.** Ko se je naposled v priporu znašlo več kot 200 ljudi, so mestne oblasti spoznale, da vseh ne bodo mogli obdržati v zaporu.

King je bil zaradi miroljubnega demonstriranja večkrat aretiran!

Protesti v Birminghamu (Alabama)

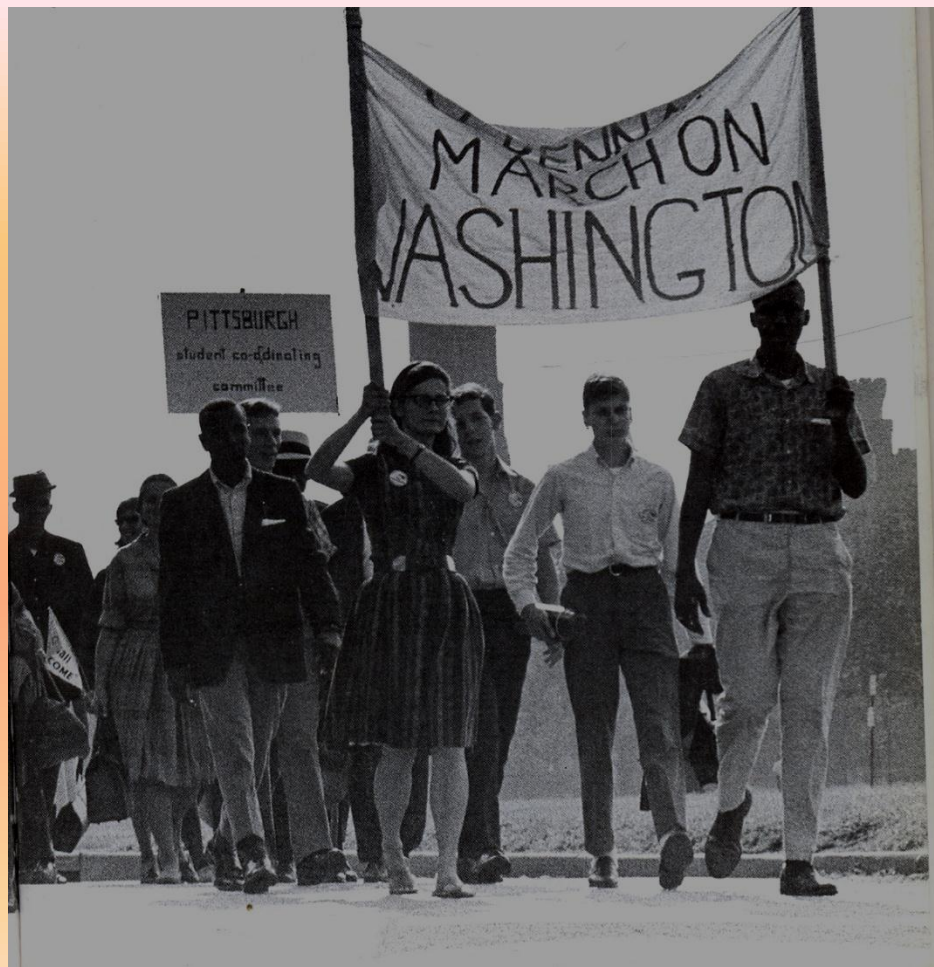
Ker so bili na mestu dogodka številni novinarji in **televizijske ekipe**, so **slike o tem incidentu predvajali** **zgroženi javnosti po vsem svetu.**

“Rasno ločevanje danes, jutri in za vedno” je bilo nov. 1962 geslo guvernerja Alabame.

Črnci s Kingom pa so bili odločni. Protesti so se nadaljevali. Mestne oblasti so dale ukaz, naj gasilci cevi usmerijo v protestnike.

Moč vodnega curka jih je zbila na tla, jih stisnila ob ograje in zidove, jim trgala oblačila ter jih okrvavljene pregnala v bližnji park.

Stota obletnica odprave suženjstva

Največje demonstracije: na **pohod mimo Bele hiše** je odšlo več kot četrť milijona ljudi. Na nešteti transparentih je pisalo: **“Sedaj, leta 1963, zahtevamo svobodo, obljubljeno že leta 1863!”**

King: **“Prepričani smo, da je ta resnica samoumevna, da so vsi ljudje ustvarjeni enako. V duhu vidim, da se bo nekoč cela država spremenila v oazo svobode in pravičnosti.”**

2. 7. 1964 predsednik Johnson podpiše zakon o državljanskih pravicah.

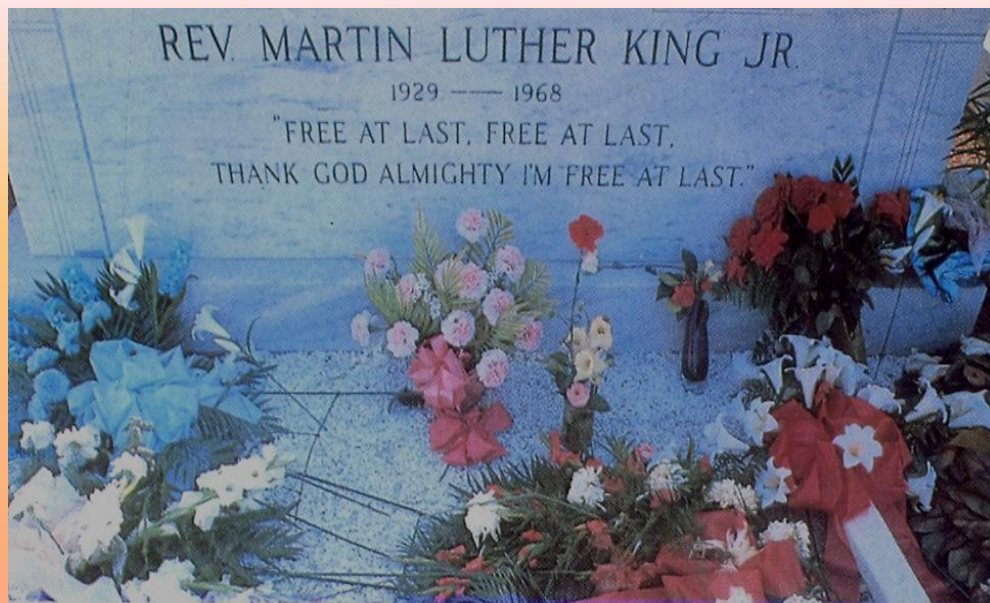

1500 pohodnikov je znova zrlo v oči policiji. Pod Kingovim vodstvom so le pomolili in se obrnili nazaj. Nihče ni bil ranjen.

PROTESTI ZA ODPAVO KRIVIC - Memphis (Tenesi): Demonstranti so zahtevali **enake plače za enako delo – enako za belske in za črnske delavce.**

King: “Ne vem, kaj nas čaka. Morda pretepanje, zapor in solzivec. Toda raje umrem na cestah Alabame, kot da bi izdal svojo vest.”

Martin Luther King umorjen

Aprila 1968 je dr. King odšel v Memphis, da bi podprl delavce, ki so se borili za enake plače. Ko je zvečer stopil na hotelski balkon, je zadonel strel - King je bil mrtev.

Umor Martina Luthra Kinga je globoko pretresel in razžalostil vse zatirane ljudi po celem svetu. Pogreb je gledalo okoli 120 milijonov Američanov. Na njegov nagrobni kamen so vklesali besede stare črnske duhovne pesmi: **“Končno sem svoboden, odrešen.”**

Povzetek: Dr. Martin Luther King

- Rodil se je 15. 1. 1929 v Atlanti na jugu ZDA.
- Živel je v času izrazitega rasnega razlikovanja.
- Doktoriral je in postal protestantski duhovnik pridigar.
- Imel je srečno družino s 5 otroki.
- Ustanovil je odbor za državljanske pravice.
- Vodil je nenasilne demonstracije za enakopravnost črncev v ZDA. Z njimi so dosegli, da so 2. 7. 1964 v ZDA sprejeli zakon o državljanskih pravicah.
- Umrl je v atentatu aprila 1968 (star 39 let).

NAJPOMEMBNEJŠE VREDNOTE dr. M. L. KINGA:

človekovo dostojanstvo, enakopravnost vseh ljudi, izobrazba – zavedanje krivic, pravičnost, družina.